N° 20. 1863.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 14 Februarij.

GOES
BOEKHANDEL

Editie van vrijdag avond 8 ure.

BEKENDMAKING.

De commissaris des konings in de provincie Zeeland,

maakt bekend, dat op maandag den 16 maart aanstaande, des middags ten twaalf ure, te Deventer, Haarlem, 's Gravenhage, Zutphen, Venlo, Utrecht en Arnhem, zal *worden overgegaan* tot de openbare aanbesteding van **Remontpaarden**, te weten: door de hoofd-administratie van het 1e regement dragonders te Deventer, van 30 paarden; door die van het 2e regement dragonders te Haarlem, van 50 paarden; door die van het 3e regement dragonders te 's Gravenhage, van 60 paarden; door die van het 4e regement dragonders te Zutphen, van 35 paarden; door die van het 5e regement dragonders te Venlo, van 35 paarden; door die van het regement veld artillerie te Utrecht, van 10 paarden, en door die van het regement rijdende artillerie te Arnhem, van 30 paarden; dat deze aanbesteding niet bij loten of partijen, maar voor het getal paarden in eens zal geschieden, zoo als boven is opgegeven; dat de helft der te leveren paarden vóór of op den eersten mei aanstaande den ouderdom van 48 maanden moet hebben bereikt (met vergunning daaronder vijf- en zesjarige te begrijpen); dat voor de wederhelft paarden tusschen de zestig en twee en zeventig maanden moeten worden geleverd; dat in de voorwaarden van aanbesteding wederom de bepaling is opgenomen, dat een derde gedeelte der te leveren paarden *van inlandschen oorsprong moet zijn.*

De gemelde voorwaarden van aanbesteding liggen ter lezing, onder andere ter provinciale griffie van Zeeland te Middelburg.

Middelburg, den 12 februarij 1863.

De kommissaris des konings in de provincie Zeeland,
R. W. v. LIJNDEN.

BINNENLAND.

Middelburg 13 februarij.

De kiesvereeniging Orde, te Rotterdam, heeft jl. dingsdag eene vergadering gehouden ter verkiezing van een kandidaat voor het lidmaatschap der tweede kamer van de staten generaal, in de plaats van den heer I. D. Fransen van de Putte; 83 leden waren tegenwoordig. Vier kandidaten werden voorgesteld: de heeren W. A. Viruly Verbrugge, burgemeester van Gorinchem; D. L. Wolfson, oud zee-officier, te Leiden; L. Pincoffs, lid van den gemeenteraad te Rotterdam, die echter dadelijk verzocht niet in aanmerking te komen; en mr. P. F. Hubrecht, advokaat te *Rotterdam. Nadat de voorstellers* hunne kandidaten hadden aanbevolen, is de heer Viruly Verbrugge bij meerderheid van stemmen tot kandidaat gekozen.

Tot het zelfde doel als de kiesvereeniging Orde hield de Algemeene kiezersvergadering te Rotterdam eergisteren eene bijeenkomst, waarbij 187 kiezers waren opgekomen. Slechts twee kandidaten werden voorgesteld: mr. M. Bichon van IJsselmonde, door den heer J. Voorhoeve H. Cz., en F. s' Jacob, door mr. J. Thooft. De heer s' Jacob voerde, nadat de voorstellers hunne kandidaten hadden aanbevolen, het woord. Eerst had hij gemeend de kandidatuur niet te moeten aannemen, doch op vriendelijken aandrang was hij tot een ander inzigt gekomen. In het besef der vele verpligtingen welke bij zijne benoeming op hem rusten zouden, verklaarde hij den lust en den moed te bezitten om die verpligtingen op zich te nemen, terwijl hij het aan het oordeel der kiezers overliet te beslissen of hij daartoe ook de noodige bekwaamheden in zich vereenigde. Reeds nu echter wilde hij allen twijfel wegnemen omtrent twee punten; vooreerst voorzag hij dat zijn naam *zou worden gebruikt tot* saam van hen die het ministerie bestrijden. Hiertegen wilde hij protesteren. Hij achtte den minister Thorbecke thans het best geschikt om aan het hoofd des bewinds te staan, doch daarom keurde hij niet alles goed wat de andere ministers naast den heer Thorbecke in het laatste jaar hadden verrigt.

Ten andere verklaarde hij zich tegen de zienswijze van hen die het in 's lands belang achten dat er sterk afgescheidene partijen bestaan; hij wees daarbij op de droevige gevolgen welke de partijgeest zoo menigmaal hier te lande heeft veroorzaakt. Hij verzocht dan ook dat zij, die eene partij wenschen vertegenwoordigd te zien, hunne stem op een ander zouden uitbrengen, terwijl hij zich ter beschikking stelde van hen die het publiek belang boven het partij-belang waarderen.

De uitslag der stemming was vervolgens dat de heer F. s'Jacob 110 stemmen, mr. M. Bichon van IJsselmonde 31, de heer W. A. Viruly Verbrugge 8 en de heer L. Pincoffs 1 stem bekwamen, terwijl 17 biljetten in blanko waren ingeleverd.

Nu we het jaar zijn ingetreden waarin het halve-eeuw-feest zal gevierd worden van de herleving van ons nationaal volksbestaan, verdient een geschrift, waarop wij geruimen tijd geleden reeds de aandacht vestigden, op nieuw ter hand genomen te worden. Wij althans doorbladerden dezer dagen weder met innig genoegen de voorlezingen door den heer Theod. Jorissen, thans leeraar in de nederlandsche letterkunde en geschiedenis aan het gymnasium te Gouda, in eenige departementen van de maatschappij Tot nut van 't algemeen uitgesproken.

De voorlezingen, drie in getal, zijn later voor den druk gereed gemaakt en door genoemde maatschappij uitgegeven. *Onder de opschriften „Onder fransch bestuur," „De opstand"* en „De restauratie" behandelt de heer Jorissen het belangrijk gedeelte van de geschiedenis onzes vaderlands van de jaren 1795 tot 1814.

Het onmiskenbaar talent waarmede deze schetsen geschreven zijn, doet ons de gunstigste verwachting koesteren omtrent een uitgebreider werk over de geschiedenis van ons vaderland gedurende de jaren 1810—1815, door den zelfden schrijver ondernomen. En onze levendige belangstelling in dezen arbeid noopt ons aan een wensch, onlangs door den heer Jorissen uitgesproken, meerdere bekendheid te geven. In het belang der geschiedkundige volledigheid van zijn werk noodigde hij allen die in het bezit mogten zijn, het zij van persoonlijke herinneringen, het zij van authentieke bescheiden betreffende het door hem te behandelen merkwaardig tijdvak, beleefdelijk uit, hem die mede te deelen. Wij willen dezen billijken wensch van onze zijde aandringen, vooral bij de bewoners onzer provincie, waarin menig belangrijk evenement heeft plaats gegrepen. Niet alleen omtrent gewigtige feiten verlangt de heer Jorissen mededeeling, ook de opgave van kleinigheden, huishoudelijke bijzonderheden (prijs van levensmiddelen, enz.) anekdoten, mits voldoende gewaarborgd, zullen hem welkom zijn.

Wij hopen dat wij den wensch van den heer Jorissen niet te vergeefs in herinnering zullen gebragt hebben.

Bij de opening der stembriefjes ter verkiezing van een lid van den gemeenteraad te Neuzen, is jl. dingsdag gebleken, dat eene herstemming moet plaats hebben tusschen de heeren mr. J. P. Dronkers en A. Klaassen Ms. Van de 103 uitgebragte geldige stemmen verkreeg de heer Dronkers 42 en de heer Klaassen 31 stemmen.

---

* Uit Zuid-Beveland meldt men ons het volgende:

„In het laatst der vorige en in het begin dezer week verkondigde de rookende machine te Hansweert reeds van verre, dat de uitpomping van den zaaput aldaar begonnen was. Dit geschiedde weder op de zelfde wijze en met den zelfden toestel als vroeger: het opgepompte water vloeit eerst door een houten goot of bak en verder door een ijzeren duiker in de Schelde.

„De tegenspoeden schijnen van het kanaal door Zuid-Beveland onafscheidelijk te wezen; althans zij vertoonen zich weder zoodra de werkzaamheden ter naauwer nood zijn aangevangen. Verleden dingsdag is namelijk de as der machine, waarmede de genoemde waterbemaling plaats had, gebroken, en daardoor de uitpomping minstens 14 dagen vertraagd. De andere bezigheden zijn er gering en van voorbereidenden aard."

---

* Uit Zierikzee schrijft men ons 12 dezer:

„In deze gemeente hebben heden van de 265 kiezers, 215 hunne stembriefjes ingeleverd. Dus op 50 na allen, of liever bijna allen, want onder die 50 zullen wel afwezenden en zieken zijn en ook anderen, die redenen van wettige verhindering hadden. In 1862 waren voor de verkiezing van een lid voor de tweede kamer slechts 166 kiezers alhier opgekomen.

„De opening der bussen zal zaturdag plaats hebben."

Sedert onze laatste opgave is het aantal lijders aan de angina *diphteritica te Bruinisse met 18 vermeerderd.*

Men deelt ons mede dat dezer dagen te Brussel eene vergadering van het hoofd-komité van de Association internationale pour le progrès des sciences sociales is gehouden, waarin besloten is het aanstaande kongres te Gend te houden. Een ander gewigtig besluit, bij die gelegenheid genomen, is dat tot inschrijving eener prijsvraag, welker voorwaarden spoedig bekend gemaakt zullen worden en hoofdzakelijk daarop nederkomen dat de Association de beantwoording voorstelt der vraag: aan welke teekenen het verval der kunst en der letterkunde is te herkennen? Voor het beste antwoord, welks uitgebreidheid met 100 bladzijden van de Revue des deux mondes moet gelijk staan, looft de vereeniging eene medalje van 300 franken uit, benevens het portret van den bekroonde, door den heer Wiertz te vervaardigen, die zich daartoe belangeloos heeft verbonden. In die zelfde vergadering is der vereeniging een treffend bewijs van belangstelling van de zijde der belgische regering te beurt gevallen, welke voor 50 exemplaren van het Verslag van het eerste kongres, in september 1862 te Brussel gehouden, heeft ingeschreven.

(*Dagbl. van Z.-Holl. en 's Gravenh.*)

Woensdag morgen, ten 10 ure heeft op het proefveld van de artillerie te 's Hage, de voortzetting plaats gehad van de schietproeven op gepantserde platen van 11 duim dikte, met gesmeed ijzeren kogels uit het getrokken kanon van 30 pond, waarmede gedaan zijn zes schoten met verschillende ladingen. Na de vier eerste schoten waren breede scheuren in de platen aanwezig en de houten bekleeding op vele plaatsen gescheurd en gebogen. Bij de twee laatste schoten zijn twee der platen geheel vernield en bij het vijfde schot is de kogel zelfs geheel door de ijzeren plaat en het hout heen gegaan.

Deze proefneming heeft plaats gehad in tegenwoordigheid van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, zijn adjudant den kapitein Nepveu, de ministers van oorlog en marine, de kommissie voor het getrokken geschut en verdere hoog geplaatste autoriteiten. (*N. dagblad van 's Gravenh.*)

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Vergunning verleend aan Zr. Ms. honorair kamerheer A. J. C. baron Schimmelpenninck van der Oije, laatstelijk 's konings buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij het pruissische hof, tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder-grootkruis der orde van den Rooden Adelaar, hem door Z. M. den koning van Pruissen geschonken.

LEGER. Overgeplaatst in hunnen rang bij het regement grenadiers en jagers de 1e luitenants W. C. de Vrée, van het 2e, H. F. Borel, van het 7e, J. W. L. Kamps, van het 1e, A. J. den Exter van den Brink, van het 2e, J. W. E. Schadee van der Does, van het 8e, P. F. T. La Fors, van het 7e, K. H. J. J. Hirschmann, van het 4e, J. C. van de Polder, van het 6e, G. L. Sterk, van het 1e, en S. Visser, van het 4e regement infanterie; laatstgemelde tijdelijk gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt.

Op verzoek eervol ontslag uit de militaire dienst verleend, met toekenning van den rang van luitenant-kolonel en pensioen, aan den majoor der genie en sappeurs van het leger in Nederlandsch Indië E. A. Haitink, thans met verlof hier te lande.

MILICIERADEN. Benoemd tot voorzitter in den milicieraad dezer provincie voor de ligting der nationale milicie van 1863, de heer H. J. van Deinse, lid der provinciale staten; tot plaatsvervangend voorzitter mr. T. A. Lambrechtsen, lid der provinciale staten; tot lid mr. M. Verbrugge, en tot plaatsvervangend lid de heer H. Rekker, beide leden van den gemeenteraad van Middelburg.

Marine en leger.

* Zr. Ms. stoomfregat Zeeland is heden morgen van de reede van Neuzen voor Vlissingen ten anker gekomen. Morgen zal het fregat vertrekken.

Koloniën.

Nadat eenige dagen geleden met de mail der Messageries impériales berigten uit Nederlandsch-Indië waren overgebragt, is thans ook de mail via Triëst en Marseille aangekomen. De berigten van Batavia loopen tot 30 december en zijn alzoo van drie dagen jongere dagteekening dan de met de fransche mail ontvangene. Tijdingen van overwegend belang zijn niet tot ons gekomen.

Gemengde berigten.

Onder de munten, waarmede het munt- en penningkabinet der hoogeschool te Leiden in den laatsten tijd weder is verrijkt, komen onder anderen de volgende voor van den heer E. J. Levi, te Neuzen. Een dubbele groot van den vlaamschen graaf Filips den Stouten (1384—1404), een zeer fraaije bourgondische of kruisrijksdaalder, in 1567 te Rijssel geslagen; een vijfde Filipsdaalder van Overijssel, 1566; een halve piaster van Johanna en haar zoon Karel en een andere van Filips; een schilling van Willem III, in 1697 geslagen.

— Als een staaltje van goedkoope vervoermiddelen deelt men ons uit Goes het volgende mede: Een pakje hoog 5 duim, *breed 12 duim en lang 2 palm, wegende* 0,15 pond, *wordt uit* 's Hage per spoor ongefrankeerd verzonden om verder per boot van Rotterdam herwaarts te komen. Dit pakje kost aan vracht enz. 60 cent. Vraagt men uitleg, dan heet het: verschot van 's Hage 20 cent, ofschoon er duidelijk op staat 10 cent, vracht middelburgsche stoomboot 20 cent, de schipper 5 cent, de vrachtrijder 10 cent, bestellers 5 cent: totaal 60 cent. Het is te hopen dat de weldadige konkurrentie ook aan dergelijke zaken binnen kort een eind zal maken.

— Een godsdienstige vereeniging „tot evangelisatie" te Tiel had zekere bovenzaal ingerigt tot het houden van openbare godsdienstoefeningen. Eenige dagen geleden had er eene plaats onder leiding van den predikant Gezelschap, van Rhenen. Jl. vrijdag zou er daar weder eene, vooraf aangekondigd, gehouden worden waarin de predikant Astro van Amerongen voorganger zou wezen. Tegen den middag werd echter de deur van het geïmproviseerde kerkgebouw door de policie gesloten en het houden van godsdienstoefening belet, op grond van art. 7 der wet op de kerkgenootschappen, aangezien van wege de nabijheid der israëlitische kerk vergunning tot de oprigting had moeten worden gevraagd. De predikant en de van buiten overkomende menigte konden dus onverrigter zake huiswaarts keeren. Deze zaak verwekt daar veel opspraak, te meer daar een lid van den gemeenteraad een der hoofdleiders van genoemde vereeniging is.

— Uit New-York schrijft men, dat de weelde er grooter

dan ooit is. Shawls tot 1000 dollars, zijden kleederen tot 300 dollars zijn aan de orde van den dag. De beurs-spekulanten, fabriekanten en makelaars zijn in de zelfde mate rijk geworden, als de schulden der Vereenigde Staten toenamen. Doch hunne vrouwen en kinderen helpen hen den overvloed een weinig verminderen.

— Voor eenige dagen is bij het doen van opgravingen te Nussdorf een olifantstand gevonden, ter lengte van 7 voet en ruim 110 pond zwaar.

— De bruto opbrengst der schouwburgen en andere openbare vermakelijkheden te Parijs heeft in de maand januarij jl. 2,071,581 franks bedragen.

— Uit een ingesteld onderzoek is gebleken dat de heer de Calzado, direkteur der italiaansche opera te Parijs, betrokken in het zoo veel gerucht makende voorval, dat bij de gravin Barocchi heeft plaats gehad, aan het gepleegde bedrog geheel onschuldig is. Het is gebleken dat hij op dien avond 40,000 franks had verloren en dat hij, toen het valsche spel van Carcia ontdekt werd, nog slechts 1500 franks in zijn bezit had. De keizerin heeft zich naar de italiaansche opera begeven, tusschen de bedrijven den heer Calzado in hare loge ontboden en hem aldus toegesproken: „Mijnheer, ik was niet voornemens heden dezen schouwburg te bezoeken, vooral na de geruchten omtrent u verspreid; ik heb mij de bijzonderheden doen mededeelen van het ingestelde onderzoek, en ik acht mij gelukkig te kunnen erkennen dat gij onschuldig zijt." De minister van staat graaf Walewski had het ontslag van den heer Calzado onderteekend, maar het was nog niet verzonden.

— Uit de volkstellingen van 1830, 1840 en 1849 trekt de Prov. overijsselsche courant de volgende cijfers, betreffende het aantal ongehuwde vrouwen te Zwolle. Van de 100 vrouwen van 16 tot 30 jaren waren ongehuwd in 1830 77, in 1840 81 en in 1849 83; van de 100 vrouwen van 16 jaren en daarboven waren ongehuwd in 1830 40, in 1840 43 en in 1849 45. Hiermede stemmen de cijfers der gehuwden, die trapsgewijs afnamen, overeen. Bleef deze verhouding voortgaan, zoo dat men bij de telling van 1869 of 1870 onder de 100 vrouwen van 16—30 jaren 89 en onder de 100 vrouwen van 16 en daarboven 50 ongehuwden aantrof, dan zoude men in het jaar 1910, dat is over 48 jaren, geene enkele gehuwde onder de vrouwen van 16—30 jaren en in 2070, dat is na twee eeuwen, geene enkele gehuwde vrouw meer te Zwolle vinden, ten zij het kontingent uit andere plaatsen wierd aangevuld.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.
Februarij 1863.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	Aanmerkingen.
1	Z. ZW.	15	760 6	6.3	0.82	6.52	9.8	—	bew. betr. h. r.
2	ZWt.Z.	14	764 1	7.2	0.81	6.80	0.3	—	bew. betr. reg.
3	Z. ZW.	16	759.7	7.2	0.91	7.60	1.1	—	betr. regen.
4	W.ZW.	6.5	760.7	6.6	0.77	6.14	6.7	—	ligt bew. helj.
5	W. t N.	10	766 3	7.5	0.77	6.45	0.3	—	bew. helj. natt.
6	W. t. Z.	9	771 5	7.4	0.97	8.20	0.0	—	dik betr. mist.
7	W. t. Z.	10	768.3	7.8	0.94	8.10	0 0	—	betr. m. bew. h.

Thermometerstand.

11 „ 's av. 11 u. 40 gr.
12 „ 's morg. 7 u. 40 „ 's midd. 1 u. 48 „ 's av. 11 u. 40 gr.
13 „ 's morg. 7 u. 37 „ 's midd. 1 u. 47 gr.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Memoriën van beantwoording.

Wetsontwerp tot regeling van het middelbaar onderwijs.

Met betrekking tot de vraag wat eigenlijk middelbaar onderwijs zij, antwoordt de regering dat het kriterium daarvan is de rigting en het einddoel van dat onderwijs, gelegen tusschen het lager onderwijs en het hooger onderwijs, waarvan de latijnsche scholen den eersten trap uitmaken. De grondwet beperkt de vrijheid der wet niet, om de grenzen tusschen lager, middelbaar en hooger onderwijs zoodanig af te bakenen als de aard der zaak schijnt te vereischen. Het doel van het middelbaar onderwijs is niet speciale of professionele afrigting voor eenig beroep, maar mededeeling van algemeene kennis, ontwikkeling en beschaving. De oprigting van landbouwscholen, die wegens het kostbare personeel niet wel mogelijk is zonder hulp van de regering, behoeft niet gepaard te gaan met het stichten van rijksscholen voor handel en zeevaart; want ofschoon deze beide laatste bedrijven niet minder belangrijk zijn dan de landbouw, wordt daarvoor reeds voldoende gezorgd door de bestaande inrigtingen.

De memorie treedt in tallooze bijzonderheden en ontwikkelingen, om aan- en opmerkingen van het voorloopig verslag te wederleggen. Het is niet mogelijk die alle te volgen. Eenige hoofdpunten mogen dus volstaan.

In de van wege de gemeenten opgerigt wordende scholen kan, indien de raad het goedvindt, onderwijs in de latijnsche taal gegeven worden, doch het is niet verpligtend. Voor de gewone vakken wordt van de onderwijzeres aan eene school voor meisjes niet meer gevorderd dan van eene hoofdonderwijzeres aan eene lagere school. Het doel der burgerscholen is, aan den burgerstand meer beschaving, meer kennis te verschaffen, dan aan de lagere school te verkrijgen is. Aan die scholen zal het elementaire staathuishoudkundige onderwijs strekken tot het mededeelen van heldere ekonomische begrippen, aan welke juist de klasse, voor welke die scholen bestemd zijn, tot dusverre geheel vreemd bleef. Het programma der landbouwschool bevat niet meer dan noodzakelijk behoort onderwezen te worden. Het bezwaar, dat het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren door de voorgestelde wet nieuwe en onevenredige lasten zou te dragen krijgen, is denkbeeldig. Tegen een imperatief voorschrift dat er schoolgeld *moet* geheven worden, heeft de regering bedenking. Opdragt der betrekking van inspekteur van 't middelbaar onderwijs aan de provinciale inspekteurs van 't lager onderwijs is onmogelijk.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Men herinnert zich dat wij in een onzer laatste nommers het stilzwijgen bespraken der fransche dagbladpers omtrent de debatten in het wetgevend ligchaam, waartoe behalve officieuse waarschuwingen ook de nota in den *Moniteur* aanleiding gaf. La presse, het Journal des débats, La France, L'union, L'opinion nationale, Le journal des villes et campagnes, Le siècle en Le temps hebben thans aan het hoofd hunner kolommen een „communiqué" waarbij wordt verklaard dat de nota in den Moniteur geene verandering heeft gebragt in den staat van zaken sedert 2 februarij 1861 tot stand gekomen, en slechts gerigt was tot de dagbladen, welke verder gingen dan eene gematigde en loyale appreciatie der diskussiën. Men moest derhalve in bedoelde nota slechts eene welwillende raadgeving zien, welke echter door oppositie-geest geheel valsch is voorgesteld.

De eigenlijke aanleiding van de toezending dezer „communiqués" meenen wij echter te moeten zoeken in den schrik der regering op het vernemen van het stelselmatig stilzwijgen waartoe de meeste organen der dagbladpers waren overeengekomen, en waarvan zij zich in de toekomst weinig goeds kon voorspellen.

In het engelsch lagerhuis heeft de heer Griffits aan lord Palmerston inlichtingen gevraagd omtrent de uitbreiding, welke hij wenscht te geven aan het prerogatief der kroon om, zonder het parlement daarin te kennen, grondgebied af te staan, hetwelk de facto in het bezit der engelsche natie is. De minister betoogde daarop dat de Ionische eilanden niet een gedeelte uitmaakten der bezittingen van Engeland. Zij zijn niet aan Engeland afgestaan, maar slechts onder de jurisdiktie der kroon van Brittannië gesteld. Deze eilanden zullen *overigens slechts aan Griekenland worden gegeven als dit* rijk een koning bezit en de verpligting op zich neemt die eilandengroep aan geene andere mogendheid te zullen afstaan.

Omtrent den waren toestand van Polen verspreiden de verschillende berigten van afzonderlijke gevechten, overwinningen en nederlagen, van innemingen van steden, wier namen somtijds zeer wonderlijk verwrongen tot ons komen, van plunderingen der opstandelingen of wreedheden der russen steeds bijzonder weinig licht. De meeningen omtrent de poolsche beweging zijn dan ook zeer verdeeld; sommigen trachten te betoogen dat de opstand zich steeds uitbreidt en bedienen zich daarbij van argumenten uit de poolsche berigten geput, anderen willen bewijzen dat de onlusten weldra zullen gedempt zijn en grijpen daartoe in de verzameling van aangebragte nederlagen der opstandelingen. De eersten voeren voor hunne stelling aan de militaire maatregelen in Pruissen, genomen ter verdediging der grensprovinciën en de zamentrekking en organisering van troepen in dat rijk, zonder te bedenken dat de poolsche beweging wel een voorwendsel kan zijn voor den heer von Bismark-Schönhausen om tegen alle mogelijke volksbewegingen in Pruissen eenig geschut en eenige bajonetten in gereedheid te hebben en daarin zijn eindargument tegen de liberale partij te vinden. De verdedigers van de stelling dat de opstand weldra gedempt zal zijn, waaronder steeds L'indépendance belge, voeren aan, dat juist de zamenstelling van groote afdeelingen opstandelingen met *het feit dat de provincie-bewoners voor het grootste gedeelte* vijandig zijn aan de opstandelingen en de vlugt nemen, voor geweldadige inlijving in hunne gelederen bevreesd, de onmogelijkheid van het voeren eens guerilla-oorlogs bewijst, waarin de opstand nog de eenigste kans van welslagen had. De vijandelijkheid der provincie-bewoners is echter volstrekt nog niet bewezen, en rust vooral op berigten van russische zijde afkomstig, welke zekerlijk niet als onpartijdig kunnen beschouwd worden te dien opzigte. Als een bewijs toch, hoe de russische berigtgevers niet schromen tijdingen mede te deelen, welke in zich zelf reeds onmogelijk zijn, herinneren wij hier slechts hetgeen onder „Polen" wordt medegedeeld van een „hardnekkig" gevecht bij Wenarow, waarbij honderde opstandelingen sneuvelden en slechts „vier man der russische troepen gekwetst werden." Dergelijke legerbulletins zijn nog wonderbaarlijker dan de befaamde berigten des franschen keizers Napoleon I in den russischen veldtogt. Is derhalve de vijandige gezindheid tusschen de opstandelingen en de provincie-bewoners niet bewezen, dan blijkt uit het feit der zamenstelling van groote poolsche afdeelingen met artillerie en kavallerie zekerlijk niet de magteloosheid van den opstand.

Wij gelooven derhalve dat dergelijke argumenten ten voordeele of ten nadeele des opstands niet bijzonder veel waarde bezitten, en in plaats van op losse stellingen redenerings-gevaarten te bouwen, welke later blijken zouden ten eenenmale ongegrond te zijn geweest, zullen wij slechts voortgaan met telkens *eenige berigten omtrent* Polen mede te deelen en ons vooreerst van alle beschouwingen onthouden.

Omtrent de mexikaansche expeditie zijn allerlei verwarde geruchten in omloop welke over New-York zijn ontvangen. Volgens deze zouden de fransche troepen twee nederlagen hebben geleden, terwijl volgens andere berigten Puebla in hunne handen zoude zijn gevallen. Het laatste schijnt ons vooral zeer onaannemelijk, daar volgens latere berigten van fransche zijde daarvan geheel gezwegen wordt en het begin der krijgsbewegingen eerst later te gemoet werd gezien. Wat daarvan overigens zijn moge, dergelijke geruchten kunnen nog geenerlei onderstelling doen ontstaan ten voordeele of nadeele der mexikaansche expeditietroepen, en men moet nadere berigten afwachten.

Polen.

De Czas van 6 februarij meldt dat de opstandelingen nieuwe voordeelen hebben behaald in de omstreken van Suchodniow, alwaar zich de werkplaatsen en smeltovens bevinden. De kolonel Tchengery, bevel voerende in de stad Kielce, hoofdplaats van het distrikt van dien naam, had eene afdeeling troepen, bestaande uit twee kompanjiën voetvolk en een eskadron kavallerie, ter verkenning uitgezonden naar de zijde van Suchodniow. Dit korps werd weldra door een gedeelte der opstandelingen onder Langiewicz zelven op heftige wijze aangevallen, ten gevolge waarvan de russen geheel werden verslagen en 400 hunner met wapenen en paarden in *handen der polen vielen.*

Het distrikt Krakau is bijna geheel van troepen ontbloot, slechts de grenswacht van Miechow en Stopuitza houdt nog stand. In verscheidene steden van dit distrikt hebben de poolsche autoriteiten zich gekonstitueerd en georganiseerd. Behalve het hoofd-korps der polen, hetwelk tusschen Oïtzow en Olkultz gelegerd is, bevinden zich talrijke verspreide afdeelingen der opstandelingen in dit palatinaat.

In het distrikt Sandomir verspreiden zich de opstandelingen meer en meer naar het oosten. Zij hebben de hoofdplaats van het distrikt Opotchno in bezit genomen; op hunne nadering zijn de russische troepen teruggetrokken en hebben de nationale autoriteiten, door de opstandelingen zamengesteld, onmiddellijk een bevel tot konskriptie voor het poolsche leger uitgevaardigd. Aan dezen kant is de grenswacht overal ontwapend geworden, van Now-Sniasto en Kortchin tot aan Sandomir en Zawichok. Te Stachow heeft de bevolking na de godsdienstoefening met enthusiasme een nationaal bestuur gekonstitueerd.

Een ander detachement der polen, gekampeerd in de omstreken der stad Biala, deed op 1 februarij een aanval op eene russische kolonne, onder den generaal Nostitz. Met hartstogtelijke woede werd er gedurende twee uren gestreden, tot dat de russen belangrijke versterkingen ontvingen en de polen in goede orde op de stad Yanow terugtrokken.

Deze beide detachementen sneden elken toevoer af voor het russisch leger. Zij waren gekommandeerd door een jong officier, uit *Parijs aangekomen, Lewandowski. In het* distrikt Warschau is het voornaamste korps der opstandelingen in de grootste fabriekstad van Polen, Lodtz gelegerd. Dit korps bestaat uit 800 tot 1000 personen, terwijl een andere afdeeling in de omstreken van Czenstochaw gekampeerd is.

De distrikten van Lublin en Augustowo zijn insgelijks door verscheidene afdeelingen der opstandelingen bezet. Het korps, waardoor de stad Casimir aan de Weichsel bezet was, onder bevel van Zdanowitch, telde ongeveer 2000 manschappen. De bij Lubartowo verslagene polen hebben zich weder vereenigd en zijn naar eene onbekende bestemmingsplaats opgerukt.

— De aller laatste berigten omtrent den opstand melden het volgende: Eenige agenten uit Polen zijn in het pruissisch distrikt Kulm aangehouden. Men vond hen in het bezit van een groot aantal wapenen. Ook in het distrikt Strassburg zijn wapenen en revolutionaire manifesten in beslag genomen, waaruit bleek dat er verstandhouding bestond tusschen het pruissisch en het russisch Polen.

In het hardnekkig gevecht bij Wenarow zijn eenige honderde opstandelingen gesneuveld, terwijl volgens de russische rapporten slechts vier manschappen der keizerlijke troepen gekwetst werden.

Volgens geruchten uit Krakau zouden de russische troepen eene nederlaag hebben geleden bij Balinow.

Uit Warschau wordt medegedeeld dat de kolonel Mednikoff aan het hoofd van eene sterke troepen-afdeeling de opstandelingen onder Frankowski, aan de boorden van den Weichsel bij Annapol, heeft aangevallen en verslagen. Onder de zwaar gekwetsten, die daarbij in handen der russen vielen, behoorde Frankowski.

— Het Journal des débats bespreekt den opstand van Polen en herinnert hoe het dekreet van 6 oktober 1862 reeds dadelijk de afkeuring der liberale dagbladpers opwekte. „Het heeft in waarheid het getrouw gevolgde programma geschetst van al hetgeen wij hebben zien voorvallen; de opstand alleen, welke het laatste bedrijf van dit treurspel moest wezen, heeft het programma noch bevolen noch voorzien. Hoe kon echter de poolsche natie zonder eene uitbarsting der wanhoop, de uitvoering en toepassing verdragen eener zoo onredelijke en schandelijke wetsbepaling? Iedereen weet wat de krijgsdienst in Rusland de moeijelijkste en minst aangename van geheel Europa doet zijn: de langdurigheid daarvan en de groote afstanden leggen den soldaat in de eerste plaats eene volkomene en onbepaalde scheiding van zijne betrekkingen op, terwijl daarenboven de strenge krijgstucht en de moeijelijkheid zoo niet onmogelijkheid om tot hoogere rangen op te klimmen de krijgsdienst met slavernij doet vergelijken. Wanneer derhalve de toestand van soldaat, zoo nabij dien van slaaf, reeds gevreesd is voor den russischen onderdaan, gehecht aan zijn souverein en tot op zekere hoogte vatbaar voor een denkbeeld van nationale grootheid, hoe moet dan zulk eene inlijving zonder hoop of bepaalden duur in de gelederen des russischen legers niet gevreesd worden door den jeugdigen pool, minder dan iemand gezind om met ingenomenheid of zelfs met onderwerping de hand des vreemdelings over zijn vaderland uitgestrekt te zien!

„Laat ons echter aannemen dat men de poolsche jongelingschap niet kan vrijstellen van de krijgsdienst; met welk te regtvaardigen doel heeft men dan aan die ligting maatregelen verbonden, welke haar ondragelijk maakten? Het niet bepalen van het cijfer voor het kontingent, waardoor men dit onbepaald kon uitstrekken; de ligting alleen te doen drukken op een deel der bevolking, die der steden; voor de loting, door de wet van 1859 vastgesteld, de persoonlijke aanwijzing in de plaats te stellen, door administratieve kommissiën te verrigten; deze kommissiën met de onbegrensde magt te bekleeden om volstrekt geen acht te slaan op wettige redenen van vrijstelling, als min regeringsgezinde burgers deze mogten aanvoeren; — wat is dit anders dan onder den naam van rekrutering eene regelmatige proscriptie te doen plaats hebben met het doel om aan deze ongelukkige natie de bloem harer jongelingschap te ontnemen, en te doen wegkwijnen in slavernij en ballingschap?

„Niemand weet hoe — zoo het ooit mogt plaats hebben —

dit treurig probleem zal worden opgelost, en men kan aan geene regering vragen zelve haar grondgebied te verminderen en zich alzoo met eigen hand te verwonden. Men kan echter in onze dagen van ieder goevernement, hetwelk aanspraak maakt op de achting der beschaafde wereld, eischen dat het, zelfs in het absolutisme, zekere grenzen niet te buiten gaat, welke door het gezond verstand, de humaniteit en het welbegrepen eigenbelang worden aangewezen. Men moet niet door willekeurige wijze van bestuur moedige mannen tot wanhoop brengen, die wel in den ongelijken strijd te gronde kunnen gaan, maar die zelfs na hun sterven nog vreesselijk blijven, door de herinneringen welke zij achterlaten en het voorbeeld, hetwelk zij hebben gegeven."

— The times zegt omtrent de poolsche onlusten het volgende:

„Er kan thans geen twijfel meer bestaan omtrent de uitgebreidheid der poolsche beweging. Het is een nationale opstand. De publieke opinie in Engeland is geheel vervuld met de berigten uit Polen. De engelschen meenen dat de polen het regt hebben het russisch juk af te schudden, en gevoelen de hartelijkste sympathie voor hen. Wat moet er derhalve gedaan worden? Dit is eene moeijelijke kwestie, want Engeland bezit weinig invloed bij de russische regering.

„De eerste opwelling van het engelsche volk zoude zijn om tegen de schending van de regten der menschelijkheid te protesteren en dit ter kennisse te brengen van het goevernement te St. Petersburg. Onze regering heeft daarbij echter insgelijks vrij duidelijke pligten.

„De ondervinding heeft geleerd hoe gevaarlijk het is als een staatsman zich tot orgaan maakt der volksverontwaardiging. Het volk, de dagbladen, de leden van het parlement kunnen gevoelens van sympathie uiten voor Polen, maar de ministers moeten òf zwijgen òf handelen; doen zij het laatste niet, dan veroorzaken zij door hunne uitingen alléén slechts ijdele volksverwachtingen.

„Wij gelooven dat Frankrijk en Engeland te zamen den russischen keizer kunnen raden om tot hervormingen over te gaan in Polen, terwijl deze daarbij meester blijft deze raadgevingen op te volgen of niet."

Pruissen.

Het antwoord des konings op het adres van het huis der heeren, reeds in ons vorig nommer met een enkel woord gekenschetst, luidt aldus, volgens de Köln. Zeitung:

„Met zeer veel genoegen heb ik in het loijaal adres van het huis der heeren, hetwelk gij mij hebt voorgelezen, de volkomene overeenstemming met mijne eigene gevoelens opgemerkt.

„Met u erken ik in den waarborg der gelijkheid van regten voor iedereen, den grondslag van den staat en de staatsregeling, en ik zal steeds als mijn eersten en heiligsten pligt beschouwen, dit regt ongeschonden te bewaren, zonder evenwel den steeds toenemenden vooruitgang, naar mate de staat zulks behoeft, te benadeelen.

„Als deze grondslag ten volle wordt geëerbiedigd bij het verschil van gevoelen, tusschen de faktoren der wetgeving ontstaan, bestaat er hoop dat de krisis, waarop aan het slot van uw adres toespelingen worden gemaakt, tot heil des vaderlands eene oplossing zal vinden, en ten zelfden tijde de overeenstemming zal tot stand brengen den opzigte der wegen waardoor ons konstitutioneel leven eene regelmatige en gunstige ontwikkeling kan erlangen. Dit doel zal mijn bestuur steeds voor oogen houden, krachtdadig in de aangenomene houding volhardende, maar toegankelijk voor elke toenadering, waarbij de positie, welke Pruissen als mogendheid inneemt, niet uit het oog wordt verloren.

„Ik betuig het huis der heeren mijnen dank voor de ondersteuning aan mijn goevernement verleend en voor de gehechtheid en het vertrouwen waarvan het mij door zijn adres het bewijs heeft willen geven."

— In de zitting van het huis der afgevaardigden heeft op 9 februarij een vrij opmerkelijk incident plaats gehad. Het huis had eene algemeene diskussie begonnen over een ontwerp van wet omtrent de schadevergoeding der afgevaardigden en de reis- en verblijfkosten van ambtenaren. De heer von Roenne had tegen het wetsontwerp het woord gevoerd, de heeren von Reichensperger en Parrisius hadden amendementen voorgesteld, toen de president twee brieven der ministers van financiën en justitie deed voorlezen, welke twee kommissarissen belasten om hen bij te staan en des noods te vervangen.

De heer Vincke vroeg daarop het woord en verklaarde dat, zoo lang hij de zittingen der kamers had bijgewoond, de ministers nimmer bij de behandeling van zulke belangrijke wetsontwerpen afwezig waren gebleven. Volgens zijne meening eischte de waardigheid der vergadering volgens art. 60 der grondwet, waarbij haar dit regt verleend wordt, de tegenwoordigheid der leden van het kabinet te verlangen. Een voorstel van den heer Vincke in dien zin gesteld en een tot verdaging der zitting tot den volgenden dag werden met bijna algemeene stemmen aangenomen. Het huis heeft toen het wetsontwerp verworpen.

In de daarop volgende zitting is een nieuw wetsontwerp omtrent de krijgsdienst ingekomen. Volgens dit ontwerp zal de eerste ban der landwehr vier jaren en de tweede ban vijf jaren moeten dienen; de kavallerie-manoeuvres der landwehr zullen opgeheven worden, terwijl de infanterie der landwehr in de twee jaren acht of tien dagen aan exercitiën zal wijen. Dit ontwerp waarborgt overigens aan iederen pruis, die niet onder de wapenen is, de vrijheid om het land te verlaten. Het huis der afgevaardigden heeft eene kommissie van 21 leden benoemd om rapport daarover uit te brengen. Men twijfelt niet of ook dit ontwerp zal worden afgestemd.

Frankrijk.

In de zitting van het wetgevend ligchaam van 9 februarij werd het amendement betreffende de romeinsche kwestie behandeld. Nadat de graaf de Latour ophelderingen had gevraagd aan de kommissie omtrent de in het ontwerp-adres voorkomende zinsnede: „Het wetgevend ligchaam hecht zijne goedkeuring aan uwe houding jegens Italië, waarbij gij met vaste hand de schaal der groote belangen, welke zich aldaar zoo scherp voordoen, in evenwigt houdt," nam de heer O'Quin het woord. Deze verklaarde weder met de wonderspreukige keizerlijke uitspraak, dat de fransche politiek de twee groote belangen wilde tot elkander brengen zonder een van beide op te offeren. Overigens meende de kommissie van redaktie „sporen van liberale gezindheid bij het hof van Rome te hebben bespeurd uit de officiële stukken, ter kennisse van de kamer gebragt."

De heer Jules Favre hield daarop weder eene uitgebreide redevoering, welke wij echter hier slechts kortelijk zullen resumeren daar de door hem bijgebragte argumenten de glans der nieuwheid veelal missen moesten, hetgeen bij eene zoo uitgeputte kwestie als de romeinsche niet te verwonderen was. De spreker begon met te betoogen dat de inlichtingen gegeven door den heer O'Quin niet tot eenige oplossing konden leiden. Verder werd weder krachtig de wenschelijkheid herinnerd eener terugroeping der fransche troepen uit Rome, hetgeen zelfs door den keizer is erkend geworden in een dokument gedagteekend 20 mei 1862. De heer Jules Favre betoogt verder hoe juist de wereldlijke magt der pausen in den laatsten tijd nadeelig voor de kerk is geweest en oorzaak van vele afwijkingen der evangelische beginselen.

De redenaar herinnerde verder hoe de garibaldiaansche onlusten den stand van zaken hebben veranderd, en hoe Frankrijk, nadat deze bedwongen waren, eensklaps van staatkunde is veranderd. Alle onderhandelingen waren vruchteloos voor het vervolg daar de paus zijne voormalige provinciën en Victor Emmanuel Italiës eenheid niet vaarwel zal willen zeggen. „De toegezegde hervormingen zijn, zoo zij verwezenlijkt worden, van weinig beteekenis, en in welke mate staan zij in verband tot de belofte om de bevolkingen zelve te raadplegen? Gij kunt haar toch niet aan het droit divin overlaten zonder hen daaromtrent te hebben geraadpleegd! Dat men ons antwoorde, en ophoude met uitvlugten te zoeken. Terwijl het goevernement Rome sinds 1849 bezet houdt en daarheen eene telkens hernieuwde krijgsmagt heen zendt, wanneer daarmede jaarlijks 20 of 25 millioen wordt uitgegeven en men slechts voor dit alles eene vereenvoudiging in de formaliteiten der passen heeft verkregen, dan is dergelijke politiek veroordeeld; zij is of een blijk van magteloosheid of van dubbelzinnigheid en bij het bezit der eerste zoo wel als der laatste hoedanigheid keur ik haar af."

Daarop ontvangt de heer Keller het woord, doch het vergevorderde uur doet de vergadering besluiten dezen redenaar eerst in de volgende zitting te hooren.

In deze — die van den 10den — heeft de heer Keller eene bijzonder sombere voorstelling gegeven van Italiës toestand. Volgens hem zou de revolutie overal steeds gereed zijn om uit te breken en zelfs de bevolking van Rome niet gezind wezen om bij Sardinië te worden ingelijfd. De heer Granier de Cassagnac meent dat de bestaande moeijelijkheden door meerdere toenadering en de toegezegde hervormingen wel zullen uit den weg worden geruimd. Daarop hield de heer Billault zijne redevoering tegen den heer Jules Favre, waarbij hij de ongegrondheid trachtte aan te toonen der beschuldiging van magteloosheid of dubbelzinnigheid aan de fransche staatkunde tegengeworpen. De godsdienstige zoowel als de maatschappelijke regten wenscht de fransche regering in de romeinsche kwestie te beschermen terwijl overigens Frankrijks belang ook aan zijne grenzen een rustigen toestand eischt. Eene herinnering van al hetgeen Frankrijk voor Italiës vrijheid reeds heeft gedaan, waarbij echter nimmer de belofte was afgelegd om Rome aan Italië te geven, hield den spreker geruimen tijd bezig, terwijl hij zich daarbij in allerlei beschouwingen verdiepte. Eindelijk besprak hij op afkeurende wijze de bewering van vele buitenlandsche dagbladen, welke in den keizer de hinderpaal meenden te zien *der eindoplossing van het romeinsche vraagstuk. Het tegendeel is echter waar:* „de keizer zal steeds met uwe ondersteuning voortgaan om eene toenadering tusschen Italië en den heiligen vader *tot stand te brengen, tusschen de vrijheid en de* godsdienst."

Daarop verkrijgt de heer Ollivier het woord, die onder telkens herhaalde interruptiën tracht te betoogen, dat uit de woorden van den heer Billault tot zijn groot genoegen gebleken is dat de heer Drouyn de Lhuys in den zelfden geest zal voortgaan als de heer de Thouvenel, terwijl hij overigens de meening van den minister Billault niet deelen kan, volgens welke de onderhandelingen met Rome tot eenig resultaat kunnen leiden, hetgeen trouwens de ondervinding reeds geleerd heeft. „Ik wensch dat de regering den toestand juist kenschetse; wil zij te Rome blijven, dat zij dan eenvoudig en bepaald verklare: wij blijven, en de romeinsche kwestie is ten einde. Zegt: wij blijven in afwachting der omstandigheden, terwijl wij ons ongeschikt verklaren om deze te voorzien of daarvan den loop te leiden... (Stemming! stemming! het amendement.)

De heer Conseil vraagt het woord. (Stemming! stemming!)

„Mijne heeren, de door den heer Jules Favre uitgesproken redevoering heeft bij mij het plan doen oprijzen tot het maken van eenige opmerkingen daaromtrent"... (Stemming! stemming!) Ik ben overigens tot de orders van de vergadering *als zij mij niet wil aanhooren*... (Stemming! stemming!)

De president. — „Wenscht gij het woord te voeren of niet?"

De heer Conseil. — „Ik ben tot de orders van de kamer..."

De president. — „Wees verzekerd dat ik het verlangen der kamer uitdruk als ik u aanraad uw plan te laten varen." (Gelach.)

Daarop *wordt tot stemming overgegaan* en het amendement verworpen; § 6 van het ontwerp-adres wordt aangenomen.

In de vergadering van 11 februarij is het amendement op § 7, omtrent de wet op de vereenigingen, door den heer Darimon verdedigd en door den heer Nogent Saint-Laurent bestreden. Na eene redevoering van den heer Baroche, strekkende tot betoog dat de diskussie omtrent dergelijk teeder punt gevaarlijk was, is het amendement in stemming gebragt en verworpen. Gelijk lot trof het amendement omtrent de gemeente-verkiezingen door het oppositie-vijftal ingediend en door den heer Hénon verdedigd. Overigens werden de diskussiën over het amendement ten opzigte der algemeene verkiezingen en het stemregt aangevangen. De heer Jules Favre voerde hierbij het woord en werd door den heer Dumiral beantwoord. In ons volgend nommer zullen wij deze beide meer belangrijke redevoeringen behandelen.

MENGELINGEN.

De Tickets of leave.

Londen is een vreemde stad. Stelt u ze voor in een dikke mist gehuld, zoo dat huizen, menschen en rijtuigen niets dan spoken schijnen: de beide oevers van den stroom, die de *wereldstad doorsnijdt, in akelig duister. Wie op een der* hooge bruggen staat, ziet aan beide zijden of liever, ziet niet, maar vermoedt een gapenden afgrond, die zijn oog niet peilen kan. *In deze drukkende en sombere atmosfeer stelt u een* rustig wandelaar voor. Welnu, hij is naauwelijks eenige schreden verder tastende gegaan, in een eenzame straat gekomen, of hij voelt zich bij de keel *gegrepen*, en ter neêr *geworpen*. En terwijl de eene aanvaller hem ter neder houdt, misschien verstikt, rooft de ander hem het geld, horlogie en al wat hij bezit. Als het geschied is, laten ze hem liggen en trappen hem ten afscheid. Want de ellendelingen zijn niet tevreden met hun roof: in de woede, die hen bezielt, slaan ze ook het ontzielde ligchaam nog, of mismaken het aangezigt. Men heeft ze gezien, de haren der vrouwen afsnijdende. Victor Hugo heeft de geschiedenis van de Miserables van Parijs beschreven: wie zal die van Londen opteekenen? Dickens heeft het beproefd, maar hij heeft slechts een enkele punt van den sluijer opgeligt, die zoo veel schande en rampen verbergt. Londen is een stad van drie millioen inwoners, een dier monsterachtige scheppingen der beschaving, waar de weelde, de grootheid niet ontkiemen dan in een bodem, door den mest der menschelijke ellende vruchtbaar gemaakt. Van de eene zijde de meest verfijnde weelde: van de andere, een ellende, die in geen enkel land zoo groot bestaat; tusschen beide eene bevolking gedoemd tot een rusteloozen arbeid, steeds strevende om door *de hoogere standen te worden opgemerkt en opgeheven, om* niet in den gapenden muil van het proletariaat te vallen, dat nimmer wedergeeft wat het verzwolgen heeft.

In deze maatschappij woekert de garotter, zoo als de londensche straatroover van de laatste maanden met het modewoord wordt geheeten, voort.

Het is niet mogelijk de verbazing en den schrik te beschrijven, die zijne eerste verschijning verwekte. Te midden van de meest interessante politieke kwestiën, de verkiezing in Griekenland, de amerikaansche burgeroorlog enz., teruggeroepen te worden tot de herinnering aan de kwalen der eigen maatschappij was lastig. Hoe veel hart de engelschman ook voor den vreemde heeft, ditmaal maakte hem zijn eigen leven bezorgd. Ieder wapende zich en in weinige dagen waren de prijzen der stokken, der dolkmessen enz. verbazend gerezen. Doch te gelijkertijd zocht men de oorzaken op te sporen van het kwaad, dat zoo onverwacht en met zulk een vreeselijke kracht zich vertoonde. Welke waren die oorzaken?

Als een belangrijke bijdrage voor de kennis van het engelsche straf-systeem deelen we hier de resultaten van dat onderzoek mede.

De ware oorzaak van de vermeerdering der misdadigers in Londen en van hun moordend optreden in de *hoofdstad* is gelegen in het systeem van de tickets of leave. Sedert de straf van deportatie is afgeschaft, worden de misdadigers, die niet met den *dood worden gestraft, in de gevangenis* gehouden. Bij parlements akte van 1833 werd deze gevangenstraf in de plaats van deportatie ingevoerd. In den aanvang moest ze *zeer kort zijn, doch later, in 1857, werd den regters de* bevoegdheid toegevoegd, tot zeer lange gevangenschap te veroordeelen. Men bepaalde tevens, dat die gevangenen, welke zich goed zouden gedragen, *vóór* het einde van hun straftijd, in vrijheid zouden gesteld worden en alsdan bij hun vertrek een ticket of leave, dus een bewijs van goed gedrag, zouden ontvangen. Dit systeem, door menschelijkheid ingegeven, heeft een zeer wrange vrucht gedragen: de in vrijheid gestelden, die in de provinciën geen werk kunnen vinden, stroomen naar de hoofdstad en vermeerderen de bevolking van Londen met een hoop menschen, die tot alles in staat zijn en voor niets terugdeinzen. De gevangenissen van Portland en Dartmoor oefenen volstrekt geen verbeterenden invloed op de gevangenen uit. Zij hooren de leerredenen, de bijbellezingen aan, onderwerpen zich bedriegelijk aan hunne superieuren, alles in de hoop om zoo spoedig mogelijk hun ticket of leave te bekomen en weg te gaan. Zij komen er uit, meer doortrapt in kwaad, grooter schurken dan ze te voren waren: zij hebben elkanders onderwijs genoten. De bevrijde misdadiger geniet, als de gewone burger, al de regten die de wet verleent. De policie kent hem gewoonlijk goed, maar ze kan niets doen dan van verre toezien. Zij heeft niet het regt zijne woning binnen te treden of hem preventief gevangen te nemen.

De jongste gebeurtenissen hebben dit stelsel, in der tijd door sir *Josua Debbs* met goede bedoelingen uitgedacht, aan heftige aanvallen blootgesteld. Te vergeefs heeft de uitvinder met statistieke opgaven aangetoond, dat de minderheid *der londensche straatroovers en moordenaars de tickets of* leave bezitten. De lord-mayor van Londen zelfs met al zijn aldermen heeft zich naar een der ministers begeven om de *weder invoering van het oude stelsel van deportatie te verzoeken*, doch hij heeft weinig troost gekregen, en het ministerie schijnt niet gezind het thans heerschende stelsel te verlaten. Men moet ook erkennen, dat de maatschappij minder gevaar heeft te duchten van een veroordeelde, die zich de ticket of leave heeft waardig gemaakt, dan van een ander, die den vollen straftijd heeft ten einde gebragt. Het kwaad moet dus dieper schuilen, dan in die op zich zelf onschuldige en zelfs

in vele gevallen waarlijk nuttige getuigschriften van goed gedrag.

Engeland, hoe veel het anders ook aan Ierland hebbe te leeren, kan ditmaal van dat geminachte volk een les ontvangen. Want het systeem van de tickets of leave is in het eerste gevangenisstelsel sedert lang ingeworteld, doch met bijvoegingen, die het verbeteren. De direkteur van de gevangenissen in Ierland, sir William Crofton, geeft niet op eenmaal aan de gevangenen de vrijheid, maar hij leidt ze trapsgewijze op. Hij klassificeert ze, hij voegt ze in groepen bijeen, en werkt voortdurend op het verlevendigen en versterken der beginselen van zedelijkheid. Dit is het geheim, waardoor het zelfde stelsel, dat in Engeland zulke slechte gevolgen tegenwoordig draagt, in Ierland goed werkt. De gevangene verlaat de gevangenis als een beter en kundiger mensch. In Engeland daarentegen is de liefde vreemd in de gevangenissen: overmatige strengheid heerscht er. Vrees en schrik zijn de wapenen tegen het kwaad.

Weet Engeland Ierlands voorbeeld niet te volgen, dan herstelle het de deportatie naar den vreemde. Maar in elk geval mag het niet langer, zoo het niet wil ondergaan, een nog heiliger pligt, die der volksopvoeding, verzuimen. De som, die voor het lager onderwijs jaarlijks in Engeland wordt uitgetrokken is nog minder dan in het kleine Massuchusetts (Noord Amerika) tot het zelfde doel wordt besteed. Dit alleen zegt genoeg.

Zonder met engelsche stijfhoofdigheid de almagt der spreuk: kennis is magt, ook op het zedelijk gebied te willen beweren, meenen we toch als een onbetwistbaar feit te mogen vaststellen dat volksverlichting een der zekerste wegen tot volksverbetering is. Een meer uitgebreid lager onderwijs, een grooter zorg voor de verstandelijke en physieke behoeften van de laagste standen der maatschappij, zullen zekerder resultaten afwerpen dan de tickets of leave alleen. Langs dezen weg mogen de kwalen van het oogenblik niet wonderdadig worden genezen, de herhaling in de toekomst wordt tot een onwaarschijnlijkheid gemaakt. En dit is genoeg.

ZEETIJDINGEN.

Volgens schrijven van den gezagv. F. Nepperus, dd. 31 december 1862, was hij met het barkschip *Baron van Heemstra*, op den 28 december ll. te Batavia gearriveerd en zou den 3 januarij naar Sourabaija ter inneming zijner lading verzeilen. Schip en ekipage waren in goeden staat.

— Den 12 dezer is van Veere naar zee gezeild de hoeker *2 Gebroeders*, gezagv. H. Persoon, van Middelburg in ballast naar Newcastle.

HANDELSBERIGTEN.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 13 februarij.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½ pct.	64¼
	dito Nationale dito	3 „	—
	dito dito dito	4 „	99⅜
	Aand. Handelmaatschappij	4½ „	141⅛
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5 „	102¼
	Certifik. Hope & co.	4 „	—
	dito dito 1855, 6de serie	5 „	90⅝
	dito	6 „	54⅜
	Aand. spoorweg		201
	Leening 1860	4½ „	90⅛
Polen.	Schatkistobligatien	4 „	77¼
Spanje.	Obligatien	2 „	46⅛
	dito binnenlandsch	3 „	50
	Certifik. coupons bewijzen		10
	Krediet instelling		—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5 „	61
	dito amsterdamsche	5 „	79⅛
	dito nationale	5 „	66
	dito 1847/1852	2½ „	—
	Bank aktien	3 „	824
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	46¼
	dito nieuwe	3 „	45⅛
Grenada.	dito		—
Venezuela.	dito	2½ „	23¼
Illinois.	dito	7 „	79
Mexiko.	dito	3 „	32

Londen 12 februarij, ten 12 ure. Consols 92¾.
Weenen 12 febr. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 75,80.
Parijs 12 febr. (slotpr.) 4½ pct. compt. 99,— 3 pct. 70,40.

Graanmarkten enz.

Amsterdam 13 februarij. Tarwe en gerst onveranderd. Raapolie op zes weken f 54¼. Lijnolie op zes weken f 45¼.

Dordrecht 12 februarij. Tarwe werd heden 10 cent hooger, rogge daarentegen 10 à 20 cent lager verkocht. In de prijzen van gerst, haver, paardenboonen en erwten kwam geene verandering. Raapolie gold f 53,50.

Oostburg 11 februarij. Bij ruimen aanvoer van granen bestond heden voor de meeste artikelen slechts weinig vraag, en moest men die lager afgeven. Drooge tarwe en paardenboonen schenen echter meer begeerd en daarin werd tot vorigen prijs nog al wat gedaan. Men besteedde voor tarwe f 9 a f 9,20, dito blaauwe f 8 a f 8,75. Rogge f 6,25 a f 6,50. Wintergerst f 4,70 a f 5,50, dito zomer f 4,70 a f 5. Haver f 2,50 a f 3. Paardenboonen f 5,50 a f 6. Erwten, graauwe en groene, f 6 a f 6,75.

Middelburg 12 februarij. De aanvoer zoo wel uit onze naburige eilanden als ook uit Walcheren was heden grooter dan voorgaande week, en daar er nog al kooplust bestond, zoo ruimde het aangevoerde en ter markt gebragte vrij wel aan vorige prijzen op. Men kocht puike nieuwe zeeuwsche tarwe f 9,25 a f 9,20, mindere f 9,10 a f 9. Jarige walchersche tarwe alleen, van de zolders ter veil, doch daarin ging niets om. Puike nieuwe dito f 9,75, f 9,50 a f 9, naar deugd en kwaliteit. Zeeuwsche rogge werd op f 7 gehouden, vruchteloos werd daarvoor f 6,75 geboden. Gerst ofschoon meer ter veil ging vlug af; puike wintergerst f 5,30 a f 5,15, mindere soorten waren onverkoopbaar; puike zomer dito f 4,75 a f 4,25. Walchersche witteboonen werden naar kwaliteit en deugd van f 9 tot f 8 de mud gekocht; puike dito bruineboonen f 9,25 a f 9; walchersche paardenboonen hield men meestal op f 6,50 vast, weinig waren er aan de markt. Walchersche groene erwten weinig ter veil, puik kokende f 7,50, f 7,25, voor de zaai werden die ook f 7,60 betaald; zeeuwsche erwten niet ter veil. Dito paardenboonen zeer weinig aan, en die hadden aan f 6,25 a f 6,15 de mud grage koopers. Koolzaad, waarvan slechts een klein partijtje ter veil, bragt f 17 de mud op. Raapolie f 54¼, lijnolie f 48, patentolie f 56½ per vat op 6 weken, op kontant f 1 lager.

GEMIDDELDE MARKTPRIJZEN.

Middelprijzen van bakbare tarwe f 9,40 en rogge f 6,80. Aardappelen f 1,50 a f 1,60 per ned. mud. Versche boter, f 1,05 a f 1,15 per ned. pond.

WELDADIGHEID.

LOTERIJ VAN VROUWELIJKE HANDWERKEN
ten behoeve van de armen dezer stad.

Bij de verloting, welke gisteren op het raadhuis alhier heeft plaats gehad, zijn prijzen gevallen op de nommers

1	111	219	275	383	508	603	716	807	895
6	118	220	278	387	521	604	717	809	906
7	121	221	280	388	522	609	721	810	911
9	123	222	282	392	525	610	725	811	912
10	124	223	290	394	526	612	727	815	914
14	133	224	294	396	527	613	728	816	916
18	134	226	298	401	528	615	730	820	919
20	137	228	300	404	529	616	731	822	920
24	141	230	302	414	534	617	732	825	929
27	142	231	303	419	535	618	735	828	931
30	145	233	310	420	539	622	736	832	954
31	146	234	315	421	543	632	737	837	955
36	152	235	316	428	546	634	738	838	958
37	156	237	320	433	548	636	739	842	961
38	159	238	330	435	550	650	741	844	962
40	161	241	333	438	551	651	742	848	967
45	165	243	335	446	553	655	743	849	971
53	169	247	338	447	554	658	744	853	974
60	170	248	342	456	555	662	745	856	976
65	171	249	345	460	556	663	752	857	980
66	173	250	347	464	559	665	756	859	981
72	176	252	348	466	563	669	765	861	982
73	177	253	350	469	571	670	776	869	985
75	184	256	360	470	574	672	779	871	987
78	186	258	364	471	581	673	780	874	988
81	191	260	367	477	584	676	782	876	989
82	193	262	372	482	585	683	783	878	993
83	195	264	374	487	587	686	786	879	995
88	198	267	376	494	590	689	791	881	1000
89	200	268	377	497	591	692	800	885	1003
92	201	269	380	499	599	701	802	886	1009
94	207	270	381	506	601	707	803	889	1015
102	209	271	382	507	602	712	805	890	1027
108	212								

De Prijzen zullen op morgen (Zaturdag), in het lokaal in de Abdij, van 11 tot 3 ure, tegen overgifte van het Lot worden afgegeven.

Bij den Heer P. M. de Ligny is den 12 dezer voor de armen te Arnemuiden ontvangen, van N., f 10.

ADVERTENTIEN.

Voorspoedig bevallen van een' Zoon M. J. VAN DEN BROECKE, geliefde Echtgenoot van
Mr. D. A. BERDENIS VAN BERLEKOM.
Middelburg, 11 Februarij 1863.

Bevallen van eene Dochter C. D. VAN HEUVEN, geliefde Echtgenoot van
I. B. BOURDREZ.
Westwatering, den 13 Februarij 1863.

MARINE.

OPENBARE VERKOOPING aan 's Rijks Werf te **Vlissingen**, op Woensdag den 25 Februarij 1863, des voormiddags ten 10 ure, van voor 's Rijks dienst afgekeurde Goederen, als:

Eiken en Dennen Brandhout, Schalen, Spaanders, Magazijnsgoederen enz.,

waarvan de bezigtiging kan plaats hebben twee Werkdagen te voren en de Voorwaarden alsdan zijn gedeponeerd ter Griffie van genoemde Werf.

Vlissingen den 12 Februarij 1863.

De Schout bij Nacht, Adjudant des Konings in B. D.
Directeur en Kommandant der Marine,
H. WIPFF.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.
Veiling te Amsterdam,
op Woensdag den 11 Maart 1863, van ongeveer

36300	Kranj. en Kan.	Java	**Suiker**,		ligg.	te	Amsterdam,
13000	„	„	dito		„	„	Rotterdam,
4300	„	„	dito		„	„	Dordrecht,
3900	„	„	dito		„	„	Schiedam,
4800	„	„	dito		„	„	Middelburg.

Amsterdam, 12 Februarij 1863.

De Notaris Mr. A. F. SIFFLÉ zal op Maandag den 16 Februarij 1863, des avonds ten 8 ure, in het Nederlandsch Logement in de Abdij te Middelburg, bij opbod en afslag aanbieden te verkoopen, vooreerst, een **HUIS en ERVE**, in de Nederstraat alhier, wijk O no. 186, Kadastraal sectie B no. 264, met bijbehoorende **ERVE** daarnaast, Kadastraal bekend sectie B no. 1139, zamen in de Grondlasten aangeslagen op f 10.25, en ten tweede een **HUIS en ERVE**, daarnevens in de Nederstraat, wijk O no. 187, Kadastraal sectie B no. 263, in de Grondlasten aangeslagen op f 10.16.

Gezegde Huizen en Erven zijn Zaturdag 14 en Maandag 16 Februarij, telkens van des morgens 9 tot des middags 12, en des namiddags van 2 tot 5 ure te zien, op vertoon van een Toegangbiljet, te verkrijgen ten Kantore van genoemden Notaris, waar men zich tevens nopens de Koopvoorwaarden kan onderrigten.

OPENBARE VERKOOPING van 24 Perceelen
BOUW- EN WEILANDEN,
gelegen in de Gemeenten Biggekerke en Koudekerke, ter grootte van 17 Bunders 59 Roeden 35 Ellen, behoorende aan de Weduwe K. HOUTERMAN, op Dingsdag den 17 Februarij 1863, des voormiddags ten 10 ure, op de Gemeente **Biggekerke**, ten Huize van W. SLIMMEN, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT, ten wiens Kantore, alsmede bij MARINUS HOUTERMAN en WILLEM SLIMMEN te Biggekerke, nadere inlichtingen te bekomen en afdrukken der Notitiën verkrijgbaar zijn.

PUBLIEKE VERKOOPING, op Donderdag den 26sten Februarij 1863, des morgens ten 9 ure, op de Hofstede van den Heer LENSHOEK, in den Oost-Nieuwlandschen Polder te **Wolphaartsdijk**, van het
BEESTIAAL,
als: 9 Paarden, 8 Melkkoeijen, eene Varekoe, 5 Vaarzen, 6 tweejarige Runders, 4 Jaarlingen, Kalvers, 8 Varkens, Eenden en Hoenders; voorts Bouwgereedschappen enz. Bij de daarvan uitgezette Biljetten breeder omschreven.

Op den 4 Maart aanstaande zal, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT, in het openbaar worden verkocht de **HOFSTEDE**, bewoond geweest door ABRAHAM JANSE, in de Gemeente **Vrouwepolder**, groot 26 Bunders 40 Roeden 80 Ellen.

EEN KAPITAAL WOONHUIS MET TUIN,
op een der beste standen van Middelburg, wordt uit de hand te **Koop of te Huur** aangeboden met of zonder **STAL** en **KOETSHUIS** annex. Adres den Heer DE LANDMETER, Mr. Timmerman.

ER WORDT TE KOOP aangeboden een geheel zoo goed als nieuw **WINKELHUIS**, geschikt voor alle Affaires, waarin de Handel 32 jaren met goed succes is uitgeoefend, in **Vleeschen en Hammen** en wat verder tot het Vak behoort, gelegen in het midden der Stad. Te bevragen met franco Brieven bij den Eigenaar N. J. VAN DOORN, te Middelburg.

HET **HUIS, DE HOEK** TE HUUR. Adres den Heer DUMON TAK.

BRANDSTOFFEN.
PUIKE **Haard-** en **Kachelkolen, Cokes**, ad 90 cent de Mud, vrij thuis, droog **Olmen** en **Beukenhout, Telhout**, drooge **Mutsaerds**, beste **Turf** ad 75 cent de Mud en hooger, lange dito, ad 60 cent, bij
A. H. INGELSE.

Opregte **Doesborgher MOSTERD**, in Potjes, à 10 cent, te bekomen bij J. P. SWENNEN, hoek Vrouwestraat te **Vlissingen**. — Heeft ontvangen zoete **China's appelen** en **Citroenen.**

Ongehuwde VROUWEN of WEDUWEN, niet boven de 50 jaren, P. G., genegen te solliciteren naar de betrekking van **Binnenmoeder** in het Godshuis te **Veere**, wenden zich met gefrankeerde Brieven, onder overlegging van bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid, tot den Burgemeester dier Gemeente, vóór den 1sten Maart a. s.

Bij een Predikant op een Dorp in Z. Beveland wordt gevraagd met primo Mei, tegen goed loon, eene **Keukenmeid**, die tevens Huiswerk kan verrigten. Brieven franco, letter A. — Adres den Boekhandelaar J. J. THOMKINS, te Middelburg.

Eene **Dienstmeid**, benoodigd die de behandeling der Wasch kent, alsook het Naaijen, welke de Protestantsche Godsdienst belijdt en niet beneden de 20 jaren oud is. Adres aan het Bureau dezer Courant.

Terstond eene **Meid** benoodigd, Langendelft J no. 21.

Tot hulp bij eene Huisbewaarster, wordt verlangd een **Burgen Meisje** (niet behoeftig), vlug kunnende lezen, schrijven en rekenen. Adres V. BENTHEM & JUTTING.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Februarij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Zondag	15	's morg.	9 ure.	Maandag	16	's morg.	7 ure.
Maandag	16	„	9,30	Dingsdag	17	„	7
Dingsdag	17	„	10	Woensdag	18	„	7
Donderdag	19	„	11,30	Vrijdag	20	„	8,30
Zondag	22	„	6	Maandag	23	„	9,30
Maandag	23	„	6	Dingsdag	24	„	9,30
Dingsdag	24	„	6	Woensdag	25	„	10,15
Donderdag	26	„	6	Vrijdag	27	„	10,15

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.